Gevolgen van de nieuwe Participatiewet voor de boomteeltsector

Per 1 januari 2015 moeten 400.000 mensen aan het werk

Met ingang van 1 januari 2015 treedt de Participatiewet in werking. In totaal moeten 400.000 mensen die een afstand tot de arbeidsmarkt hebben aan het werk. Ook de (sw-)kwekerijen hebben hun handtekening gezet onder het sociaal akkoord dat dit regelt, maar zijn er wel banen beschikbaar? Om het doel toch te kunnen bereiken, krijgt Nederland de komende zeven jaar (2014-2020) bijna een half miljard euro uit het Europees Sociaal Fonds (ESF).

Auteur: Dick van Doorn

Een van de grootste sociale werkbedrijven van Zuid-Nederland is de Diamant-groep uit Tilburg. Het bedrijf heeft momenteel drieduizend mensen in dienst. Volgens Karel van Remunt, manager Groen Xtra, zijn vijfhonderd daarvan in dienst van Groen Xtra. 'Op de kwekerijen werken in totaal ongeveer honderd mensen.' De Diamant-groep heeft een eigen stekbedrijf, De Koningshoeven in Berkel-Enschot. Bij de kwekerij in zit een grote brouwerij van Bavaria. 'Een van de projecten hier is het onderhoud van de kloostertuin voor de paters.'
Verder doet de Diamant-groep ook veel stekwerkzaamheden en kwekerij-gerelateerde werkzaamheden voor diverse boomkwekerijen. Bijvoorbeeld voor de Gebr. Van Oirschot, Boot & Co en tot voor kort M.F. van Kempen & ZN. 'Van Kempen was onze grootste klant, maar helaas kon het bedrijf niet aan zijn contractverplichtingen voldoen', aldus Van Remunt. Daarnaast heeft de Diamant-groep ook incidentele opdrachten, zoals bijvoorbeeld het vullen van bloembakken in de Piushaven in Tilburg.
De Diamant-groep kweekt maar liefst 1,2 miljoen planten op op De Koningshoeve. Inmiddels is de hele bedrijfsvoering overgegaan op containerteelt in plaats van gedeeltelijk nog vollevelds. Vollevelds was te veel werk. 'Van de 1,2 miljoen planten gingen er 1 miljoen naar Van Kempen. De overige 200.000 planten kweken we op in Oisterwijk op het bedrijf van de Gebr. Van Oirschot.'

'Het blijft hard werken'

Voor de 1,2 miljoen planten die op De Koningshoeven opgekweekt worden, is de Diamant-groep momenteel in onderhandeling met diverse marktpartijen. 'We moeten uiteraard zo snel mogelijk voor andere afnemers zorgen, anders loopt het spaak', aldus Van Remunt. De grootste contractteler voor de Diamant-groep is nu Boot & Co, die 400.000 planten op jaar-

basis afneemt. Daarnaast nemen de Gebr. Van Oirschot nog 300.000 planten per jaar af. Sinds kort neemt ook Groencentrum De Mortele uit Best 100.000 planten af. De restanten worden gekocht door bedrijven als Boomkwekerij Udenhout uit Udenhout en Boomkwekerij Ebben uit Cuijk, volgens Van Remunt. 'Gelukkig hebben we in zeer korte tijd toch nog een afzetmarkt gevonden voor ons product.'
De manager van Groen Xtra ziet echter liever dat een paar grote marktpartijen contracten afsluiten met de Diamant-groep. 'Dat geeft meer zekerheid. Wel is het zo dat spreiding van de afzet ook risicospreiding betekent. Ik verwacht overigens niet dat er één grote afnemer op zal staan die vrijwel alles af wil nemen. Daar is het de tijd ook niet voor, gezien de crisis.' Wel hoopt Van Remunt dat de huidige afnemers de planten meer op contractbasis willen afnemen. Met Boot & Co wil de Diamant-groep intensief gaan samenwerken, omdat zij ook op basis van mvo-certificering (maatschappelijk verantwoord ondernemen) willen werken. 'Ook als sw-kwekerij moeten wij scherp in de gaten houden dat we kunnen voldoen aan de maatstaven die op de markt worden geëist. Dat betekent voldoen aan MPS- en Milieukeur-certificering én zorgen voor een goede prijs-kwaliteitverhouding die marktconform is. Dat lukt ons tot nog toe goed, maar het is hard werken, dat kan ik je zeggen.'

Meer met minder geld

In de Participatiewet staat dat de SW-wet (Wet Sociale Werkvoorziening) per 1 januari 2015 stopt. Op dit moment kunnen mensen echter al geen sw-indicatie meer krijgen. Per 1 januari 2015 komt de Participatiewet in de plaats van de SW-wet. Dit houdt in dat alle mensen die in dienst zijn van een sw-bedrijf (momenteel zo'n 90.000 personen) en die een sw-indicatie hebben, hun rechten en plichten behouden. De nieuwe lichting mensen zonder reguliere baan en met een grote afstand tot de arbeidsmarkt valt voortaan onder de nieuwe wet. De nieuwe Participatiewet moet uitgevoerd worden door de gemeentes. 'Zowel de uitvoering als de budgetten komen bij de gemeentes te liggen', aldus Van Remunt. 'We moeten echter met evenveel geld véél meer mensen aan het werk krijgen, c.q. laten participeren. Dit zijn bijvoorbeeld mensen uit de WWB, WSW en de Wajong. In het sociaal akkoord, waar ook de handtekening van werkgevers onder staat, is afgesproken dat er 125.000 extra banen worden geschapen. Daar kunnen reguliere kwekerijen, gerelateerd aan de situatie van de cliënt, dan ook subsidie voor krijgen.'
Als een kwekerij iemand op deze basis aanneemt, krijgt hij een loonkostensubsidie 'nieuwe stijl'. Dit houdt in dat de medewerker altijd het minimumloon krijgt. Als de 'loonwaarde' die iemand krijgt bijvoorbeeld 50 procent is, dan is het loonsubsidiebedrag 50 procent van de loonkosten. De loonwaarde wordt bepaald door het UWV. Per persoon kan een werkgever maximaal 5.000 euro begeleidingskosten krijgen.

Quotumregeling

De Diamant-groep gaat bekijken hoeveel mensen zij op basis van deze nieuwe regels kunnen aannemen. 'Beschut werken blijft ook onder de Participatiewet bestaan', aldus Van Remunt. 'Dit zijn mensen die een arbeidscapaciteit hebben van 0 tot 30 procent.' Zelfs reguliere kwekerijen kunnen mensen in 'beschut werk' aannemen. Per persoon krijgt een werkgever dan 22.000 euro subsidie.

> 'Alleen de werkzaamheden, zoals het potten, watergeven en stek maken worden uitgevoerd tot de planten weer opgepot worden op de eigen kwekerij'

Van Remunt verwacht niet dat het het gezamenlijke bedrijfsleven en de overheid zal lukken om alle 400.000 mensen aan het werk te krijgen. Verder vraagt hij zich af hoe gemeentes met de optie 'beschut werk' om zullen gaan. 'Beschut werken is namelijk een heel dure optie. Het is dus de vraag of gemeentes op zulke dure plaatsen zitten te wachten, of dat ze het geld liever aan "normale" pw-plaatsen geven. Het ligt er ook aan hoe alles uitpakt. Als er weer verkiezingen komen, zal er waarschijnlijk weer een discussie ontstaan over deze maatregelen.' Dat de crisis aan zijn einde lijkt te komen, kan volgens Van Remunt juist een positief effect hebben. 'Als de markt aantrekt, zullen er ook weer meer banen komen. En dat zou wel eens een gunstig effect kunnen hebben op de uitvoering van deze nieuwe wet.'
Er is ook nog een stok achter de deur wat betreft de uitvoering van de Participatiewet. Het gaat daarbij om de quotumregeling, waarbij bedrijven een boete krijgen als ze te weinig mensen aannemen met een afstand tot de arbeidsmarkt. 'VNO/NCW is tegen de quotumregeling, vandaar dat deze wetgeving voorlopig nog is uitgesteld, maar het kan zijn dat ze er uiteindelijk toch komt', aldus Van Remunt.

Steeds nauwere samenwerking

De Gebr. Van Oirschot uit Biezenmortel werken al jaren samen met de Diamant-groep. 'Onze vader werkte in de jaren negentig al bij de Diamant-groep. Omdat het werk als vrachtwagenchauffeur te zwaar werd, stapte hij over naar kwekerijwerkzaamheden', zegt Karel van Oirschot. In 2007 besloten hij en zijn broer Dirk

als hobby ook met een kwekerij te beginnen. Dat beviel dermate goed dat op den duur potplanten als Potentilla's en Spirea's aan de Diamant-groep geleverd konden worden. Deze werden veel geleverd aan gemeentes voor borders en dergelijke. Verder deden de Gebr. Van Oirschot loonwerk op De Koningshoeven in Berkel-Enschot. 'Nu heeft deze kwekerij geen vollegrondsproducten meer, alleen nog containervelden.'
Zeven jaar geleden zijn de gebroeders nog nauwer gaan samenwerken met de Diamant-groep door de aankoop van een kwekerij in Oisterwijk met 1 hectare glas erbij. Dirk: 'We moesten een bedrijf hebben dat deze kwekerij voor ons wilde gaan exploiteren.' Binnen een halve dag wisten ze het al. 'En het beviel meteen.' Alles bleef eigendom van de Gebr. Van Oirschot. Alleen de werkzaamheden, zoals het potten, watergeven en stek maken en verzorgen, werden uitgevoerd door de Diamant-groep, tot de planten weer opgepot of uitgeplant worden op de eigen kwekerij in Biezenmortel.

Karel en Dirk van Oirschot

Voorkeur voor re-integreerders

Financieel gezien is het ook goed haalbaar, aldus de gebroeders. 'Het zal ongeveer net zo duur zijn als wanneer we allemaal Oost-Europeanen hadden ingezet', zegt Karel. 'Maar dit heeft sterk onze voorkeur. Ik heb tijdens het bezoek van Rutte, Cohen en Roemer in 2012 gezegd dat het geld dat we hier uitbetalen weer in Nederland besteed wordt, en niet in Oost-Europa. Dus deze aanpak is beter voor onze Nederlandse economie.' Als je een gezin hebt, ga je toch anders tegen zaken aankijken, volgens de gebroeders Van Oirschot. 'Wij zien hoe deze mensen opfleuren van het werk dat ze mogen doen. Ze voelen zich weer gewaardeerd!' Volgens de gebroeders zijn er ook wel kwekerijen die deze werkzaamheden uitbesteden of werk laten verrichten om in aanmerking te komen voor MVO-certificering. Hierdoor mogen ze leveren aan bijvoorbeeld lagere en hogere overheden of instellingen. 'Wij doen het echter niet voor het certificaat, maar echt vanuit ons hart. Wij hebben namelijk geen klanten die om een MVO-certificaat vragen.'
De beide broers zijn blij dat de wet Werken naar Vermogen niet tot uitvoering gekomen is. 'Als we verplicht zouden worden om mensen aan te nemen die een indicatie hebben, dan is het nog heel lastig om mensen te vinden die ze goed kunnen aansturen. Daar zat het grootste probleem voor ons.' De Participatiewet zien zij overigens wel als een goede ontwikkeling. 'Wij krijgen geen subsidie voor het feit dat we sw-mensen aan het werk hebben, maar dat willen wij ook niet.'
Alle werkzaamheden die de Diamant-groep voor de kweker verricht, worden uitbetaald op basis van stuksprijs. Dat vinden zij ook het eerlijkst. Op de kwekerij van de gebroeders in Oisterwijk loopt een voorwerker die in dienst is bij de Diamant-groep. Deze persoon begeleidt de mensen op de kwekerij. 'Wij vinden dat dit beter werkt dan wanneer we zowel begeleiders als mensen zelf in dienst moeten nemen. Daar moet je dan altijd achteraan zitten; dat is voor ons geen optie.'
Medewerkers van de broers halen de planten overigens zelf op. Zij plukken ook het onkruid tussen de planten, sorteren ze, maken de orders klaar en laden alles in en uit.

Karel van Remunt

Jan de Vries

V.l.n.r. Krijn Heezemans en Jean Pierre Brok.

Begeleiding specialistenwerk

Volgens de Gebr. Van Oirschot zal ook de Participatiewet zorgen voor een nog grotere tweedeling wat betreft mensen met een beperking. 'Je hebt bijvoorbeeld mensen die honderd plantjes per dag stekken, maar een ander wel duizend', aldus Karel. 'Degenen die niet meekunnen wat betreft sommige werkzaamheden, zullen wellicht meer de groenvoorziening-aannemerij in moeten.' Al hebben de beide broers inmiddels twee mensen in dienst die voorheen bij de Diamant-groep werkten, ze zien het niet zitten om meer mensen met een beperking in dienst te nemen. 'Het blijft een feit dat de begeleiding heel lastig is en dat je daar heel veel tijd in moet steken.'

Toon Althuizen

Ook Boot & Co Boomkwekerijen bv werkt samen met de Diamant-groep en re-integreert mensen die een afstand hebben tot de arbeidsmarkt. 'Behalve met de Diamant-groep werken wij ook samen met Ergon Werkmakelaars en Avelingen Groep', zegt directeur-eigenaar Jan de Vries. Ieder re-integratiebedrijf heeft zo zijn sterke kanten, volgens hem. Zo is Avelingen Groep bijvoorbeeld goed in uitgangsmateriaal.
Boot & Co werkt bewust samen met deze bedrijven in verband met de MVO-certificering. '*Social return on investment* (SROI) is door ons bedrijf niet voor elke opdracht of aanbesteding lokaal bij de opdrachtgever te realiseren. Dat is slechts mogelijk op het eigen bedrijf, zoals bij ons in Boskoop en Zundert, en in opdrachten aan partijen die werken met mensen die een afstand tot de arbeidsmarkt hebben.' Belangrijk is volgens De Vries dat het niet alleen gaat om mensen met een beperking. Boot & Co heeft bijvoorbeeld ook herintredende vrouwen en schoolverlaters in dienst, die vaak een scholingstraject volgen. 'Ook deze groep is voor ons heel belangrijk en scharen wij onder *social return on investment*.'

Boot & Co kiest voor mix

Net als de gebroeders Van Oirschot wijst De Vries op het feit dat re-integratiebedrijven wel een kwaliteitsproduct moeten leveren. 'Wij geven opdrachten aan deze bedrijven, maar er moet wel een goed product geleverd worden. Soms heeft het iets meer tijd nodig en gaat het met behulp van speciale begeleiding, maar dat is geen bezwaar. Door hun lichamelijke beperking verrichten deze mensen bepaalde werkzaamheden soms net even iets anders. Dat is geen probleem. Als het een goed product is, zijn deze mensen een verrijking voor je bedrijf.'
Boot & Co wil op termijn alleen nog maar intensiever samenwerken met de re-integratiebedrijven. De Vries is in gesprek met het re-integratiebedrijf over andere werkzaamheden die deze doelgroep nog zou kunnen verrichten. 'Zij werken nu al op onze kwekerijen, fysiek. En wij zetten hun mensen in in het reguliere arbeidsproces.' Zo is personeel van de Diamant-groep op dit moment bij Boot & Co aan het oppotten op de containervelden. Door hun werkervaring kunnen sommigen van hen op den duur zelfs re-integreren in het reguliere bedrijfsleven. 'Wij hebben zelf ook mensen uit deze doelgroep in dienst; die hebben allemaal een mentor.'
Wat betreft de nieuwe Participatiewet, is De Vries benieuwd wat de lokale politiek 'ervoor over heeft'. 'Wij vragen ons dat wel af en overleggen hierover ook met de re-integratiebedrijven waarmee we samenwerken.' Boot & Co streeft in ieder geval naar vaste contracten met leveranciers. 'Wij willen een duurzame relatie met onze opdrachtnemers.' Wat betreft de invulling van de Participatiewet zijn er volgens hem twee opties. Je kunt als kwekerij direct invulling aan de nieuwe wet geven door zelf mensen aan te nemen, of indirect door met re-integratiebedrijven samen te werken. Boot & Co kiest duidelijk voor de mix. Dus zowel mensen uit deze doelgroep werkzaamheden laten verrichten op het eigen bedrijf, en mensen in dienst nemen of stageplekken en leerwerktrajecten aanbieden. De Vries: 'Ik vind inderdaad dat we meer mensen aan de bak moeten helpen. Ook de boomkwekerijsector kan deze mensen kansen bieden. En dat bedoel ik dan heel breed, dus niet alleen mensen met een beperking, maar bijvoorbeeld ook herintredende vrouwen of schoolverlaters.' De Vries heeft het met de re-integratiebedrijven ook gehad over de vraag of gemeentes wel geneigd zullen zijn om mensen in 'beschut werk' een kans te geven. 'Ik heb aangegeven dat wij als bedrijf, als het aannemen in "beschut werk" moeilijker wordt door de nieuwe wet, altijd willen bekijken of we ook voor deze mensen mogelijkheden hebben.'

Stuur of twitter dit artikel door!
Scan of ga naar:
www.boom-in-business.nl/artikel.asp?id=23-4632